

Kunstproject verbindt avo-vakken met groen

Sporen in *het landschap*

Een cirkel in het water en in het gras. Een brug vanuit het perspectief van een kikker. Het landschap krijgt betekenis door er iets in of mee te doen. Dat gold voor hun voorouders en dat geldt voor de vmbo-leerlingen uit Eelde. Daarbij is het “een mooie manier om een groene invulling te geven aan algemeen vormende vakken.”

Tijdens de les mens en maatschappij van André Mossel leerden de tweedeklassers van het vmbo in Eelde over hoogveen en laagveen, hoe hun voorouders het landschap veranderden door turf te steken en over de Drentsche Aa. Hoe die gekanaliseerd werd voor de landbouw en vervolgens weer mocht meanderen voor de vogels, vissen en de planten. Hoe het landschap verandert door toedoen van het weer en het klimaat en door de mens.

Tijdens de kunstles van Sjanet Bijker leerden de leerlingen over mensen die tekens in het landschap achterlaten, zoals grotschilderingen en de bomenkathedraal in de Noordoostpolder. Ze vertelde over het Okkenveen, een plekje niet ver

van school aan de Aa, met een dijk, een oud pad, een brug en een mooie oude eik. Kunstenaar Liesbeth Takken liet hen kunstwerken zien die ze met andere scholen had gemaakt, zoals een cirkel van suiker en keien op het terrein van een suikerfabriek, landschapstekeningen en zandtekeningen uit andere culturen. Fotografe Kitty Boon liet zien hoe je die buitenkunstwerken, die vaak door weer en wind weer verdwijnen, toch vast kunt leggen. De leerlingen leerden over vogelvlucht- en kikkerperspectief. En toen mochten ze zelf aan de slag. Brainstormen over het landschap, schetsjes maken. Op weg naar een eigen landartproject.

Leerlingen leggen de sporen in het land vast vanuit vogelvluchtperspectief, voor als ze later verdwenen zijn

Uit de natuur

Rivier, dacht Auke, brug, stenen, kikkerperspectief. Alles wat hij had gehoord en geleerd voegde hij samen tot zijn landschapskunstwerk: een brug van gestapelde stenen in de oever van de Aa en dan wilde hij door die zelfgemaakte brug, dus vanuit kikkerperspectief, de grote brug over de Aa fotograferen. Andere leerlingen bedachten sporen in het landschap, een snelweg door de meanderende Aa, het zichtbaar maken van de wortels van de eik, een vlot met stro erop dat ze al brandend de stroom af zouden laten drijven. Het kunstwerk zou verdwijnen en doven. Water en vuur, beweging en vergankelijkheid. Hoe mooi en betekenisvol ook, dit laatste idee mocht niet worden uitgevoerd van Staatsbosbeheer. Creativiteit en realiteit.

In een volgende les fietsten de leerlingen met kunstdocent Bijker naar het Okkenveen. Ze zagen waar ze hun kunstwerken konden uitvoeren en welke natuurlijke materialen ze konden gebruiken. En ze namen foto's. Terug op school plakten ze de foto's op grote vellen wit papier en tekenden daar in en omheen hun idee. Een week later stonden ze met elkaar in het veen, verzamelden materiaal, voerden overleg en voegden hun landartproject toe aan dit stukje landschap.

Steentjes

Nu, twee maanden later, zijn de kunstwerken weer verdwenen. Gelukkig zijn er nog de schetsen, de prachtig ingetekende foto's en de foto's van de kunstwerken en van de uitvoering. En er is de ervaring. "Eerst kon ik me niet zoveel voorstellen bij landart," vertelt Auke, "maar ik vond het leuk om te doen en om te zien hoe anderen staan te stuntelen en er dan toch iets moois van maken." Rowena en Carolien hadden een yin en yang-teken bedacht. Maar dat kon niet doorgaan omdat het te groot was. Dat was niet erg. In plaats daarvan maakten ze, op advies van de kunstnares, met de hele groep een gezamenlijk kunstwerk. Dat vonden beide dames heel leuk en gezellig. "Dat iedereen snapt wat je wilt, bijvoorbeeld dat je om en om zand en steentjes wilt leggen." "En dat je met elkaar moet overleggen." Ze ontdekten dat je met materiaal uit de natuur heel veel kunt maken.

Over grenzen

Voor de school was dit een pilot die voortgang

Kunstnares Liesbeth Takken leert de leerlingen hoe ze samen een cirkel kunnen maken: "Jullie zijn de passer"

krijgt. "Het is een mooie manier om een groene invulling te geven aan algemeen vormende vakken", vindt Els de Ruijter, locatiedirecteur van het vmbo in Eelde. Wat haar betreft gebeurt dat bij alle algemene vakken. "Groen is een kans om onderwijs leuk, inspirerend en activerend te maken. Bovendien komen de leerlingen zo buiten en in beweging. Ze komen weer fris en vol energie in de volgende les."

Voor kunstnares Liesbeth Takken is het de ervaring van het moment zelf voor de jongeren, zonder dat het direct iets blijvends hoeft op te leveren. Samen met de natuur, in de natuur en met materialen uit die natuur die niets kosten.

Inkleuring

Voor de docenten Bijker en Mossel was de pilot een manier om uit te vinden hoe ze hun vakken dichter bij de leerlingen kunnen brengen. "Het landschap met die meanderende Aa is nooit meer hetzelfde voor ze", zegt Bijker.

Volgend jaar is er weer een landartproject, dan voor alle zes tweede klassen. Met een nog betere afstemming tussen de docenten van de kunstvakken en van mens en maatschappij en met de kunstenaars. En dan meteen aan het begin van het jaar. Zodat het project ook een rol krijgt in de opvang van nieuwe tweedeklassers. Els de Ruijter hoopt dat dit project een eye-opener is voor meer docenten van de algemeen vormende vakken. Dat het ze aanspoort om over grenzen heen te kijken en een groene inkleuring te vinden voor hun vak. ■

Kijk voor links op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 1